



MUISTIO

29.11.2021

Pohjois-Savon ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön verkoston kokous

Aika: 29.11.2021. klo 13-15.00

Paikka: Teams yhteyksin

Läsnäolijat:

- (+) Maarit Aho
 - (-) Teija Lipsanen
 - (+) Malla Kosunen
 - (+) Hanna-Kaisa Harjula
 - (-) Anne Rytönen
 - (-) Tiina Nykky
 - (+) Kirsi Karvinen
 - (+) Jaana Niiranen
 - (-) Ville Wäisänen
 - (+) Sari Kärkkäinen
 - (-) Antti Syrjäläinen
 - (+) Sari Markkanen
 - (+) Marika Lähti
 - (+) Sari Riekkinen
 - (-) Tiina Timonen
 - (+) Sari Jauhainen
 - (+) Mika Turkka
 - (+) Mikko Kauhanen
 - (-) Anne Karhunen
 - (-) Sanna Laine
 - (+) Elisa Aarnio
 - (+) Heidi Kolehmainen
 - (+) Saara Kultamaa
 - (+) Säde Rytönen
 - (+) Helena Törmi
 - (+) Tiina Puranen
 - (-) Katja Maksimainen
 - (+) Tiina Juutinen
- Yläsavon sote
Joroinen
Kaavi
Keitele
Kiuruvesi
Kuopio
Rautavaara
Siilinjärvi
Sonkajärvi
Suonenjoki
Tuusniemi
Varkaus
Ylä-Savon sote
Lapinlahti
Vieremä
Vesanto/Tervo
Pielavesi
Leppävirta
Rautalampi
Iisalmi
Ehyt ry.
Suomen Syöpäyhdistys ry
Pelituki
PSSHP/HYTE- tiimi
PSSHP/HYTE-tiimi
Omary /FinFami ry.
Itä-Suomen AVI
Mieliteko- hanke, Pohjois- Savo

Vieraat:

(+) Annukka Roth, (+) Loviisa Linjama



MUISTIO

29.11.2021

1. Kokouksen avaus ja läsnäolijat

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.00. Läsnäolijat todetaan teams osallistujaraportin pohjalta.

2. Edellisen kokouksen muistio (LIITE1)

Todetaan edellisen kokouksen muistio verkostolle lähetetyksi ja ettei ole korjauksia tai lisättävää.

3. Lapsi lasin takana - kampanjan esittely ja käytännön toteutus vuonna 2021 -2022

- AnnaLouise Company, Annukka Roth ja Loviisa Linjama

10.11. teams – info onnistui hyvin, vaikka kunnista ei ollut paljon osallistujia. Nyt tärkeä saada kampanjaviesti kuntiin EPT- verkoston kautta.

Viestintään tulossa aikataulu ja ohjeistus. Noin kuukausi ennen jokainen kunta/ toimija saa kampanja-materiaali eli uuden vuoden materiaalin saa joulukuun alussa. Kampanjan suunnittelussa mukana ovat olleet:

- Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri
- Kuopion kaupunki
- Ylä-Savon SOTE
- Kuopion kriisikeskus
- Pohjois-Savon Syöpäyhdistys ry
- Kuopion Ensikotiyhdistys ry
- Savon mielenterveysomaiset - FinFami ry
- Kuopion Pelastakaa Lapset ry
- TTY Palvelut Oy

Yhteystiedot, jos kysyttävää: AnnaLouise Company Annukka Roth ja Loviisa Linjama
0407730883 AnnaLouise Company annalouise.company@gmail.com

Kampanja on ennaltaehkäisevän mielenterveys ja päihdetyön näkökulmasta toteutettu. Kampanjalla halutaan pysäyttää jokainen aikuinen, mutta erityisesti alkoholin kohtuukäyttäjät ja halutaan herättää ajattelua siitä, että lapsi on se, joka täytyy ottaa huomioon. Halutaan tuoda esille, että alkoholista voi kieltäytyä. Slogan: ”Lapsi lasin takana. Huomaatko? Aikuisen alkoholin käyttö voi aiheuttaa lapselle turvattomuuden tunnetta.” Jokaiseen videoon on tehty oma teksti, jossa otetaan teemallisemmin juhlapyhä huomioon.

Tämä on kaikkien Pohjois-Savon kuntien yhteinen kampanja. Tavoitteena on, että kaikki kunnat lähtevät tähän mukaan. Selvitäthän, miten kunnassasi voidaan viedä kampanjaa eteenpäin; julisteet, somekanavat, näytöt jne.



MUISTIO

29.11.2021

Kysyttiin, millä kampanjointia voisi lisätä muilla kuin videoilla ja julisteilla? Videot ja julisteet ovat minimi, mutta meistähän se vain riippuu, mitä tämän ympärille kehitellään. Voidaan tällä verkostolla tai kunnissa kehitellä jotain tämän ympärille. Toive on, että tästä saataisiin vuosien kestävä ja kasvava kampanja. Leppävirralla on verkosto, joka on suunnittelemassa lapsiperheille hyvinvointitapahtumaa yhteistyökumppaneineen, siihen voisi tätä kampanjaa myös hyödyntää.

Lapset puheeksi koulutusta on monessa kunnassa käyty. Tästä kampanjasta voisi saada synergiaetua mm. kysymysten herättelyyn, ennaltaehkäisevään näkökulmaan vahvistamiseen. Ehdotettiin videoita näkyville myös Kalpan hallin välitauolle sekä oppilaitoksiin, joissa on infotaulut. Lisäksi kannattaisi tehdä yhteistyötä bussien ja junien kanssa, jos sinnekin saisi seinille ja pyöriviin valotauluihin näkyville.

Miten levitys tapahtuu? Tarkoituksena olisi, että jokainen saa kuvamateriaalit, halutessaan omalla logollaan, jotta voi käyttää omassa sosiaalisessa mediassaan, julisteina, instagrameissa, facebookissa, näytöissä jne. Materiaalin käytöstä tulee tarkka ohjeistus tällä viikolla.

Tuotiin esille, että videot ja kuvat ovat kauniita ja hyviä. Kommentoitiin, että videoilla on naisten kädet, onko sillä merkitystä? Olisiko hyvä näkyä myös mies kuvassa? Ensi vuoden jouluvideossa myös miehen kädet. Kampanjoinnin jatkuessa on hyvä tuoda esille se, miten me itse omille lapsille opetetaan päihteiden käyttöä. Kannatettiin, että tehdään kampanjointia isosti ja näkyvästi.

Pohdittavaksi myös jos tuotettaisiin jatkoon erillinen video "Älä välitä" -kampanjaan.

4. Kuulumiset ja kysymiset

Mitä kuuluu nyt? Mikä ollut tämän vuoden ehkäisevän päihdetyön "tähtihetki"?

Ylä-Savo: Maarit Aho: Nuuska-agenttitoiminta ollut nyt kolmatta vuotta käytössä. Nyt 9 luokalla olleet tukioppilaat toivat esille, että 7. luokalla saatu Nuuska-agenttikoulutus vaikutti heidän asenteisiinsa. Ehytin toteuttama Nuuska-agentti toiminta on hyvin toimiva malli.

Ylä-Savo, Jesse Kärkkänen, mt- ja päihdepsykologin hommassa aloittanut.

Marika Lähti: Tänä vuonna otettu aimoharppaus järjestöjen kanssa tehtävään EPT-yhteistyöhön. Ihmiset ovat löytäneet toisensa.

Kaavi, Malla Kosunen: Kouluterveyskyselyn tuloksia käyty läpi. Ehkäisevän päihdetyön monialainen työryhmä on aloittanut.

Lapinlahti, Sari Riekkinen: Odotetaan, että tulee ehkäisevän päihdetyön koordinaattori, joka ottaa ohjat käsiinsä.



MUISTIO

29.11.2021

Pielavesi, Mika Turkka: Ehkäisevän päihdetyön viikolla rakennettiin Seppo.io Päihdeputki Nuoret Mukaan Heidi Lapin avustuksella. Peliin tarvitaan lisenssi, ohjeistus ja pelikoodi. Yhteensä 80 joukkuetta pääsi pelaamaan päihdeputken. Vain alle 10 joukkuetta lopetti päihdeputken kesken. [Etusivu — Seppo](#)

Keitele, Hanna-Kaisa Harjula: Yhteistyö terveydenhuollon kanssa saatiin aloitettua ja toimivaksi. Ensi vuonna päästään tekemään pilotointeja työikäisten palvelujen parissa. Lähetteet, ajanvaraukset ja nimetty lääkäri konsultointiin saatu rakennettua (erityisesti EPT ja Emt- työ)

Rautavaara, Kirsi Karvinen: Ehkäisevän päihdetyön viikolla toteutettu hyvinvointivinkkejä somessa. Joka päivä tulee yksi hyvinvointivinkki.

Siilinjärvi, Jaana Niiranen: Olemme saaneet Siilinjärvelle hyvinvointisuunnittelijan, Tanja Moilasan, ja yhteistyö sujuu todella hyvin. Mieliteko väen kanssa jalkauduttu. Pidetty vanhempainilta Sakkyn vanhemmille

Leppävirta, Mikko Kauhanen: Verkkoja viety vesille ja tammikuussa nähtävästi saadaan hyte-verkoston kautta oma ept-verkosto ja lähdetään suunnittelemaan omaa ept-vuosikelloa. Tehdään kysely nuorten ohjauspalveluverkoston kanssa.

EHYT ry: Kannabishaaste ept-viikolla ja sen leviäminen.

Sari Jauhiainen: Ennaltaehkäisevän päihdetyön vuosikertomus tehty Vesannon ja Tervon osalta ja esittely tulossa lautakunnille. Ept-viikolla Keiteleellä ja Vesannolla ja Tervossa oli Seppo-peli käytössä ja pidettiin esitys 8. ja 9.luokkalaisille päihteistä ja huumeista. Oppilaat olivat aktiivisia.

Varkaus, Sari Markkanen: Ept-koordinaation osalta on toivon pilkahdusta näkyvissä.

Pelituki, Saara Kultamaa: Digirepun tekeminen ja jakaminen. Tarkoitus jatkaa jakamista seuraavaksi esikoulun puolelle. Pelineuvola vanhemmille verkkoneuvontakonseptia pilotoitu ja kokeiltu.

Suonenjoki, Sari Kärkkäinen: Monialainen työryhmä saatu toimimaan. Tavoitteet työryhmälle kirjattu.

Minna Tahvanainen: Työparin saaminen työhön ja Ankkuri-tiimin kanssa pidetty luento huumeaiheesta lislammassa.

Heidi Kolehmainen, Pohjois-Savon syöpäyhdistys: Ihmisten kohtaaminen ja keskustelut kasvokkain ept-työssä, erityisesti ept-viikolla kirjastolla.

Tiina Juutinen, Mieliteko: Puhumattomuuden kulttuurista huolimatta jalkautumisessa saatiin kuulla monia tarinoita. Tuli esille mm. matalankynnyksen palveluista ei tiedetä riittävästi verkon kautta, torin banderollien, pikaruokalojen seinälle tms. josta se osuisi ihmisten silmiin.



MUISTIO

29.11.2021

Omary/ FinFami, Tiina Puranen: Ept-verkostossa mukana olo ja ehkäisevä työ ja ihmisten kanssa tutuksi tuleminen. Ept-viikko Kuopiossa kohtaamisiin.

5. Kouluterveyskyselyn tulokset

Kouluterveyskyselyn päihteisiin / mielenterveys tulokset on hyvä käydä kunnan monialaisessa EPT- ryhmässä läpi ja jos mahdollista voisi EPT- yhdyshenkilö olla HYTE- ryhmässä tuomassa asiantuntemustaan, kun niitä käsitellään siellä

Siilinjärvellä käsitelty mm. Norppa työryhmässä (nuorten palveluohjaus) ja ept-viikolla Toivalan metsäkoulun vanhempainillassa. Kouluja muistuteltu tulosten läpikäymistä oppilaiden kanssa osallistavalla tavalla, esim. oppilasryhmittäin käytäisiin läpi eri teemoja ja käytäisiin sitten läpi yhdessä. Myös vanhemmat ja koko kouluyhteisö mukaan

6. EPT-viikko

Ehkäisevän päihdetyön viikolla kunnissa haastettiin ottamaan kannabis puheeksi kaikissa asiakaskohtaamisissa. Ainakin Ylä-Savon sotessa viesti lähtenyt vastaanotoille. Ei ole nyt tarkempaa tietoa, miten haaste maakunnan alueella toteutui. Ylä-Savon kouluissa haasteen kautta kannabis oli paremmin otettu puheeksi esim. oppitunneilla.

EPT- viikon tapahtumista voi käydä kirjaamassa Ehyt ry:n sivuille ja myös Pohjois-Savon EPT-verkoston teamsiin (laita myös missä kunnassa tehty). Ensi vuonna voi saada ideoita ja olla tarvittaessa yhteydessä ko. kuntaan.

7. Nuuska – ehkäisevän päihdetyön työkaluja nuorisotyön tueksi. Heidi Kolehmainen, Pohjois-Savon Syöpäyhdistys & Elisa Aarnio, Ehyt ry. (LIITE2)

22.2. 2022 koulutus, jolla tuetaan erityisesti nuorisotyötä tekeviä tahoja nikotiinittomuuden tukemisessa. Ilmoittautuminen 6.2. mennessä. Tarkemmat tiedot [Ehkäisevän päihdetyön osaaja -koulutus: työkaluja ja materiaalia nuorisotyön tueksi - EHYT ry](#). **Jaathan tiedon oma kuntasi toimijoille.**

8. Tipaton tammikuu 2022 ja muuta Ehty Ry:stä, Elisa Aarnio, Ehyt ry.(LIITE3)

Tipatonta tammikuuta vietetään taas yhteisesti ja tärkeä jakaa viestinnällistä materiaalia kuntalaisten saavutettavaksi. <https://www.ept-verkosto.fi/tipaton/>. Kampanja herättää pohtimaan, voisiko alkoholin tilalle löytää uusia tottumuksia ja tapoja. Lisätiedot/ materiaalitilaukset maaret.vakinen@ehyt.fi



MUISTIO

29.11.2021

Kunnan valtuustojen istuntojen yhteyteen voi järjestää Moctail- baarin (alkoholittomat juomat). Tarvittaessa yhteys Elisa Aarnioon

Muuta Ehyt:istä:

Aluevaalikampanja. Maailman onnellisin maa. ks. Materiaalit (LIITE 3)

Ehtyin Vuosikello. Voi tulostaa tai tilata

Ehyt ry:n viestinnästä menossa kysely <https://q.surveypal.com/EHYT-alueuon-viestinta-2021>

9. Vuoden 2021 vuosikellon hyväksyminen ja vuoden 2022 vuosikellon vahvistaminen (LIITE4)

Käytiin läpi ennakkoon verkostolle esitetty vuosikello 2021 ja tuleva vuosikello 2022. Muutosesityksiä ei näihin ei tullut. Joten vuoden 2022 vuosikello kulkee verkoston toiminnan runkona ensi vuonna. Lisäykset mahdollisia.

Suosittu tekemään ept- monialaisessa ryhmässä kunnan EPT- vuosikello 2022.

Ja kokoamaan vuoden 2021 EPT- vuosiraportti: uudet tilastot, mitä tehty EPT / emt 2021 ja onko mahdollisissa kirjatusta tavoitteissa edetty

10. PAKKA-asiat

Varkauden 23.11. päihteisiin liittyvät tapahtuma Warkaus-salissa nuorille, vanhemmille ja ammattilaisille. Esillä päihdeasiaa ja esillä myös PAKKA- toiminta.

Varkauden seudun PAKKA- tarjontaryhmä 17.11.: esillä PAKKA- toimintaa koskevat kouluterveyskyselyn tulokset. Esittely Ostokokeista ja Päihdetilannekyselystä.

Päihdetilannekysely toiveena keväällä 2022 sekä Pohjois-Savon yhteinen Älä välitä- kampanja.

11. Muut asiat:

- **Mieliteko –hanke** jalkautumiset kunnissa, Ept- verkostoa ollut mukana jalkautumisissa mukana.
- **Nuuska- agentti- koulutus: selvitä kunnan yläkoulun tarve?** Infoviestimalli koululle tulee muistion liitteenä (LIITE %) Puhelu olisi hyvä. Jos riittävästi kouluja, jotka haluavat Teams- koulutuksen, selvitetään sen mahdollisuutta Ehyt ry:n kautta.
- EPT- temas- viestintä. Käy katsomassa ja EPT-temas alustalle, voi tuoda pohjia, joita kaikki voivat käyttää ja tuoda myös itse [esityspohjia](#). Nyt



MUISTIO

29.11.2021

tupakointi valtakunnallisesti. Voit lisätä paikallista tietoa omasta kunnasta esitykseesi.

12. Koulutukset ja luettavaa

- **Riippuvuudet nyt 2021 -webinaari** 2.12. esittelee A-klinikkasäätiössä tehtävää haittoja vähentävää työtä. Riippuvuudet nyt 2021 | A-klinikkasäätiö (a-klinikkasaaatio.fi)
- **Mielenterveysstrategia: Päihdeosaaminen osana mielenterveysosaamista-koulutus 7.12.2021.** Webinaarissa vahvistetaan asiakas- ja kehittämistyötä tekevien päihdeosaamista kuvaamalla päihdehoidon kokonaisuutta ja päihteitä käyttävien ihmisten palveluissa kohtaamia haasteita sekä sitä, miten ongelmallinen päihteiden käyttö ja pelaaminen näkyvät ihmisten arjessa. Tilaisuus on suunnattu mielenterveysstrategiaa toteuttavien hankkeiden työntekijöille sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille. Mielenterveysstrategia: Päihdeosaaminen osana mielenterveysosaamista - THL
- **HYTE-työn painopisteet ja vaikuttavat HYTE-menetelmät 13.12.2021 klo 12.00 - 14.00** teams yhteyksin. Esittelyssä menetelmä /30min: **Hyvän mielen taitomerkki, joka koskee koulun mielenterveyttä edistää työtä!** (osallistava budjetointi, liikuntaneuvonta ja työttömien terveystarkastukset. Ohjelma ja linkki: <https://bit.ly/13122021hytemenetelmat>
- **Ehyt ry**
- [Päihteiden puhekeskiotto kohdennetussa nuorisotyössä 29.11.2021](#)
- [Vaikuttava ehkäisevä päihdetyö koulu- ja oppilaitosnuorisotyössä 30.11.2021](#)
- [E-Elokolon rahapelitietoisku: Urheilijoiden rahapelaaminen ja rahapeliongelmät 1.12.2021](#)
- [Webinaari: Riippuvuudet nyt 2021, teemana päihteiden käytön haittoja vähentävä työ, 2.12.2021](#)
- [Ehkäisevän päihdetyön osaaja -koulutus: Puhutaan rahapelaamisesta 2.12.2021](#)

Luettavaa:

Arttu Salo: [Naama ruttuun muualla, kotona kohtuudella – Isien alkoholinkäytön kulttuurinen moraalikoodisto ja isille sallitut alkoholinkäytön tavat.](#) Tampereen yliopisto 2021. [Humala on yhä miehen mitta | A-klinikkasäätiö \(a-klinikkasaaatio.fi\)](#)



MUISTIO

29.11.2021

Päihteitä käyttävien raskaana olevien naisten ja vauvaperheiden palveluiden toimintamalli. Mallissa kuvataan, miten hyvinvointialueet voivat järjestää näiden naisten ja perheiden tarvitsemat palvelut saumattomasti. Arviolta noin 6 prosenttia raskaana olevista käyttää päihteitä. Monien kohdalla päihteiden käyttöä ei kuitenkaan tunnusteta, eikä äiti tai perhe saa tarvitsemiaan palveluita. [Päihteitä käyttävien raskaana olevien naisten ja vauvaperheiden palveluista julkaistiin uusi toimintamalli - Uutinen - THL](#)

Rahat, peli ja rahapelaamisen sosiaaliset palkkiot. Kinnunen, Jani (2021). Digipeleissä hyödynnetään nykyisin rahapeleistä tuttuja arpajaislementtejä, kuten onnenpyöriä tai yllätyslaatikkoja (loot box). Samaan aikaan digipelaamiseen on lisätty myös uudenlaisia rahastamisen muotoja, jolloin pelaajat voivat kuluttaa rahaa myös pelaamisen aikana ilman ennalta määriteltyä ylärajaa. YTM Jani Kinnunen tutkii väitöskirjassaan rahan, pelien ja pelaamiseen liittyvien sosiaalisten palkkioiden suhdetta. [Rahat, peli ja rahapelaamisen sosiaaliset palkkiot \(tuni.fi\)](#)

13. Seuraavat kokous

19.1. 2022 klo 14-15.45 Teams

14. Kokouksen päättäminen

Helena Törmi, pj

Säde Rytönen, sihteeri

Jatkoon mm.

- Nuuska ja urheilu (Heidi & Elisa)
- EPT/Peli / Pielavesi, Mika
- Vaka- kansio/ koulutus kuntiin
- NMEA/MTEA- koulutustarpeet
- EPT- kysely /koulut 2022 / päihdekasvatuksen tukimateriaalin kokoaminen
- Ohje omaisten tuki, kun päihdeongelma (Tiina P)
- Yhtenäinen ohje päihteiden käyttö /koulut
- Videokampanjan ideointia/ mitä muuta mukaan?
- Nikotiiniton raskaus ja perhe
- Alkoholin riskikäytön toimintamalli (auditc)
- Rahapelaaminen/ nettipelaaminen koulutusmalli (Saara?)
- 2. aste huumeopetus (Elsia)
- Lapset puheeksi- toimintamalli/Monitoimijainen yhteistyömalli esitt.

- Vanhempainillat tilanne /Posote20 (Tiina Nykky) 2022
- Viestintä aikuisille päihteistä/ käytöstä /Mieliteko- yhteistyö?



MUISTIO

29.11.2021

- **Vuosiraportti ja viestintä kuntapäättäjille**
- Leppävirran kysely nuorille aikuisille
- PAKKA: päihdekysely ks. kevät/2022, Festaripakka, panderolli
- Älä välitä- kampanja- yhteinen /syksy2022